

earum pars, lana ac tela victum querit. Sed hic non modò cum lubet, damq̃sita res postulat, extra septa egredi, verum etiã contradicente nemine, quando sic visum fuerit, nubere licet. Machliniensibus, ne omnem antiquitatem, ab Aboriginibus excutiamus, quondam imperarunt Bertholdi, gens vndiq̃ spectata, & illustris, ac vbi eius familiæ stirps vtraq̃ excidit, nouissimè post diuturnũ bellum, litigiosamq̃ contentionem, pars eius vr̃bis Eburonum Antistitem, pars Gelriæ Comitum agnouit. Sed illi ipsi (vt Meyerus attestatur) postremo iure suo cedere, Annoq̃ 1333. Ludoico Niuernensi Flandrorum Comiti, vniuersam dominationem diuendere, id quod ancipitis belli seminarium extitit. Recusabat enim Ludoicus Brabantia Ducis clientelare beneficiũ, quod maiores aliquando, vt ferebatur, non abnuerant. Tandem verò post longissimam, eamq̃ inutilem litigatorum altercationem, Ludoicus Maleanus, iam dicti Ludoici filiorum natu maximus, Margaritam Ioannis III. Brabantinorum Reguli filiarum alteram duxit vxorem, cuius matrimonij ratione, vt vt confectum bellũ restinctum non sit, ad extremum rebus compositis, Flandriæ Brabantia coniuncta est. Philippus autem cognomento bonus, subinde singulare huius vr̃bis imperium constituit, quale etiamnum manet. Inde secundo lapide, præclarum occurrit municipium Heista, colli impendens, cum appendicibus septem castellis, Machliniensis territorio circumscriptum, ceteroqui per se liberum, & omnium rerum immunè. Habet insuper hæc vr̃bis (vt scribit Barlandus) suas minimè vulgares dotes, aeris multam clementiam & salubritatem, incolæ fermonè blandos, moribus mansuetos, comes, ciuiles, bellicosos etiã, cum res exigit: placet in hac vr̃be virorum multitudo, placet munitio, habet Concilium regium, & ædes sacras complures decenter ornatas. Vr̃bem hanc Machliniensem multò celebriorem nunc reddit Illustrissimus D. Cardinalis Granuellanus, nouè scholę institutione, quam velut seminarium quoddam morum ac litterarũ ex Concilij Tridentini præcepto, magnifici viri, nò modò de hac vr̃be, sed de vniuersa Brabantia eo ipso bene meriti, instituere nunc moliantur. In qua pueris, quibus parentes ob fortunarum angustias, necessarios ad studia sumptus suppeditare nequeunt, Illustrissimi D. Cardinalis munificentia, ad victum & cultum necessaria, perpetua fundatione conceduntur.

42. MEDIO LANVM, vr̃bs apud Insulubres omnium potentissima, metropolitico honore, situq̃ conspicua: scribit enim Alexander Quintus, eius nominis Pontifex summus, hanc vr̃bem physico ac naturali situ, ab incendijs cautam, & frigorum rigoribus æqualiter abesse, ac locum totius orbis temperatissimum, aeremq̃ serenissimum, & aquarum in puteis, ac fontibus salubritatem obtinere. Quodq̃ lacus pulcherrimi decem, & septè, & sexaginta quatuor flumina, terræ superficiem irrigant, in illius agro reperiuntur. Porro, quantum templorum magnitudine, regalium domorũ amplitudine, clarissimarum ædium nobilitate, & vicorum nitore, nec non & omnium artium præstantia floruerit, nostraq̃ ætate floreat, tum potentissimorum dominorum, Ducis maiestati obsequentium: tum vtriusq̃ sexus contubernium religiosorum inhabitantium, ac caterua huius vr̃bis equestris ordinis virorũ, ac doctorum, nec non & armorum & pannorum, & omnifariam vestimentorum officinæ, & mercatura declarant. Est & Mediolani Societatis Iesu collegium à R. D. Cardinale Boroneo, auctum & amplificatum.

49. MESSANA, florentissima Siciliæ vr̃bs, de qua in ipsa descriptione plura. Haud parum huic vr̃bi, tum venustatis, tum utilitatis accedit ex optimè cõstituto Societatis Iesu collegio, quod Pontificis Maximi iussu, eò missi, erexerunt, Magister Hieronymus Natalis Hispanus: Andreas Fruscius Gallus: Petrus Canysius Germanus, Benedictus Palmius Italus, atq̃ nonnulli alij ex varijs nationibus, domo, magistratus benignitate, commodè instructa, Anno Domini M. D. XLVIII.

58. MEXICO, Regia in Hispania noua sedes, de qua hunc in modum Ferdinandus Cortesius scribit: Mexicana ciuitas, adeo ampla est, & admirabilis, vt magnitudine & populi frequentia, Granatensem vr̃bẽ superet, & patrijs rebus multò sit abundantior, vt pane, aubus, piscibus, tam ex fluminibus, quàm lacubus, & his, quæ in venatione capiuntur, rebusq̃ alijs, quibus pro ipsorũ victu fruuntur optimis. Hac in ciuitate est forum, in quo quotidie cernuntur vltra triginta hominum millia euentium & vendentium, vltra alia plurima parua fora, quæ in ciuitate reperiuntur. Hoc in foro habentur omnia genera indumentorum venalia, quibus illi vt consueuerunt. Sunt ibi loca disposita, ad vendendum aurum, argentum, lapillos, aliqua genera emblematum & plumarum, tam bene comptarum, vt in nullis foris aut plateis vniuersi terrarum orbis, ornatiores reperiri possint. Sunt illic venationes adeo aptæ, vt nullis optimis in Hispania cedere debeant, venduntur holera, & herbæ medicinales, ligna, carboneq̃ in bona quantitate, habentur balnea, & deniq̃ inter eos viget aspectus cuiuslibet boni ordinis ac regulæ, estq̃ natio multa rationis, qua in Africa non posset inueniri melior. Legum rigore maleficos puniunt. Quidam enim Cortesio aurum furtim abstulerat, quoddam huius vr̃bis Magiscacin resciret, depræhensum in foro, per præconem primò proclamante delicto, malleo ligneo occidi

iussit. Ciuitas hæc in lacu constituta, in qua optimæ sunt domus & turres, & maximè aquas ipsi domini inhabitant, & sacre ædes eorum, quas Meschitas appellant, vbi suas fundunt orationes, & deos collocant, & pro qualibet necessitate homini incumbenti, habent propria sua idola, more priscorum gẽtilium. In istis Meschitis versantur homines, qui pro religiosis more suo habentur, & continuè ibidem resident: omnes illi, idolorum cultores, nigris vtuntur vestibus, nec capillos minuunt, aut pectunt à die ingressus religionis, donec exierint. Filij omnes ferè primatũ ciuitatis & domorũ eo habitu in religionibus versantur, à sexto, & septimo anno, donec eos parentes matrimonio iungant, & hoc frequentius accidit in primogenitis, & in ijs, qui in hæreditate succedunt, quàm in cæteris. Morantes in illis locis accessum ad mulieres non habent, nec ad eas domos mulieri patet accessus, abstinent à cibis quibusdam, sed vno tempore plus alio. Et inter Meschitas est vna suprema, in cuius circuitu quadraginta sunt turres altissimæ, quæ omnes sunt sepulturæ dominorum istius prouinciæ, & capellæ in eisdem constructæ, singulæ suis idoli: onsecrantur. In hac ampla Meschita, sunt tres latissimæ aulæ, in qua sunt plurima idola miræ altitudinis, varijs figuris & artibus sculpta, tam in lapidibus, quàm in testis, & dictis aulis insunt alia parua sacella, angustis portis cõstructa, quæ nullam cœli claritatem continent: in ea sacella, ex religiosis certi aliqui, minimè tamen omnes admittuntur. In his Meschitis, vnius Temixtitanæ vr̃bis, (horrendum dictu), olim dijs suis annuatim, vltra viginti millia puerorum, puellarumq̃ corda sacrificarunt. Ex lacu, in quo hæc ciuitas posita est, maximam salis copiam conficiunt. Quatuor tantum habet vr̃bs ipsa à continenti ingressus, stratis manu fabricatis, vijs latis, quantum extenditur lata Hispanica equestris lancea. Illius præcipui vici amplissimi, & recto tramite procedentes cernuntur, quorundam media pars est in aquis, media in terris, per quos canois inuehuntur. Vici quoq̃ omnes habent suos exitus, & ab vno ad alium, aqua permeare possunt. Habet insuper præclara hæc vr̃bs plurimas plateas, vbi quotidie sua habent fora, commerciaque exercent. Venduntur res ex auro, argentoque, plumbo, cupro, aurichalco, lapidibus, ossibus, conchilibus, corallis, & ex plumis. Venditur calx, politi lapides, & non politi, lateres crudi & cœci, ligna dolata varijs modis, & non dolata. Est vicus, in quo venduntur omnia genera auis ad aucupium, vt gallinæ, perdices, coturnices, anates, turdi, fulicæ, turtures, palumbes, passeræ arundinibus collo astricti, psittaci, milui parui, afciones, tinunculi, accipitres, falcones, & aquilæ, & aliquæ ex istis anibus, rapina venientibus, cum plumis, capite, rostro, & vnguibus. Vendunt cuniculos, lepores, ceruos, canes castratos paruos, quos ad comedendum educant. Sunt vici ad herbas vendendas, sunt ibi omnes herbæ & radices medicinales, quæ nascuntur in tota prouincia. Sunt domus pharmaca vendentiũ, tam portabilia, quàm ex vnguents & emplastris. Sunt barbitonorum domus. Sunt etiam habitationes, vbi conueniunt ad bibendum & comedendum pro pecunia. Sunt ibi etiam plurimi batuli, vt in Hispanijs, qui merces emptas ad incolarum ædes deferunt. Sunt plura ligna, carbones, focularia, storiæ variæ ad lectisternia, aliæ subtiliores ad sedilia ornanda, cameras, & aulas. Sunt omnia olera, & præsertim cepe, porri, allia, nasturcium tam terrestre, quàm aquaticũ, caules, acetosa, cardus. Sunt ibi fructus varij, inter quos sunt cærasa, pruna, quæ sunt simillima Hispanijs. Sunt poma, vua, & alij fructus plurimi, quos exquisitissimos ipsa prouincia producit. Vendunt mel apum, ceram, & mel arundinum, ex Mayz, quæ quidem arundines tantum mellis habent, & sunt adeò dulces, quemadmodum illæ, ex quibus zaccarum conficitur. Vendunt mella ex arboribus quibusdam, quas in reliquis insulis Magneas vocant, & sunt dulciora musto decocto. Vendunt etiam vinum inde confectum. Vendunt vltra genera fili omnium colorum in suis corollis, & est similis vico, vbi Granatæ venduntur res ex serico, sed in maiori quantitate. Venduntur ibi colores pro pictoribus, & omnia genera sicut in Hispanijs, & adeò illustra, vt meliora fieri non possent. Venduntur coria ceruina optimè aptata, villosa, & sine pilis, alba & tincta coloribus varijs. Venduntur fictilia multa, & optima vernice suffulta. Venduntur dolia maxima, & parua Oenophora, ollæ, & alia vasa fictilia. Vendunt multum Mayz, tam solidum, quàm coctum, & in panem conuersum, & de eo habent magna commercia, & in solido, & in pane. Vendunt artocreas ex aubus & piscibus recentibus & falsis, crudis, & coctis. Vendunt oua gallinarum, & anserum, aliarumque auium maxima in copia. Vendunt placentas ex ouis. Et denique, vendunt in dictis foris, quicquid gignitur & crescit in illis prouincijs, quæ vltra ea, quæ exposui, sunt talia, & tam diuersa, vt ob prolixitatem, & quia eorum omnium nomina non teneo, recensere nequeam. Et genus quodlibet mercium habet vicum proprium, nulla data alia mercium commixtione. In hac ampla platea, est domus magnifica, in modum iudicij, vbi semper morantur decem, aut duodecim personæ, quæ iudicant, & constituunt omnia, quæ in dicta platea eueniunt, & dubia, quæ insurgunt, malosque & delinquentes puniri iubent: versantur in dictis plateis aliæ personæ, quæ assidue diligenter explorant, quid vendatur, & mensuras, quibus venduntur bona, inspectant, atque explorant. Iam verò,